S. J. Robitsch
's-Gravenhage

TIENDE GEMEENZAAM GESPREK,

GEHOUDEN

TUSSCHEN TWEE BIJZONDERE

GOEDE VRIENDEN, A. EN Z.

REGENTEN VAN STEDEN, STEM IN STAAT HEBBENDE,

OVER

DE LAAGE STAAT, WAAR IN HET VADERLAND ZIG TEGENWOORDIG BEVIND, EN DE MIDDELEN, DIENSTIG TOT REDRES, OVERWOGEN.

TIENDE GEMEENZAAM GESPREK,

GEHOUDEN

TUSSCHEN TWEE BIJZONDERE

GOEDE VRIENDEN, A. EN Z.

REGENTEN VAN STEDEN, STEM IN STAAT HEBBENDE,

OVER DE LAAGE STAAT, WAAR IN HET VADERLAND ZIG TEGENWOORDIG BEVIND, EN DE MIDDELEN, DIENSTIG TOT REDRES, OVERWOOGEN.

A. Onderrigt mij, bid ik U, mijn Vriend, of het de waarheid is, zo als men verhaald, dat twee à drie Vreemdelingen met een zeker geſchrift, in Uwe Stad, hebben rond geloopen, inhoudende eene Dank-zegging aan Zijne Hoogheid, *voor het goed gebruik, 't welk hij, als Admiraal Generaal, van de Zee-Magt van den Staat, geduurende dezen Oorlog, heeft gemaakt; — voor Zijne onvermoeide iever en waakzaamheid, omtrent de waare belangens van ons lieve Vaderland, die in alle zijne daaden hebben uitgeblonken, — en voor deszelfs onophoudelijke poogingen, om de Republiek, in dezen roemrijken Oorlog, bij haare oude Glorie te bewaaren:* — En getragt hebben, om de Burgers, onder eenige ſchoonſchijnende voorwendzels, zo als in eene nabuurige Stad is geſchied, doch 't welk bij tijds is geſtuit, ter tekening overtehaalen?

Z. Deze omſtandigheden zijn mij niet bekent: maar mij is verzekert, dat een zeker Heer, die de Engelſchgezinde Partij zeer toegedaen is, aan verſcheide Burgers, alhier, heeft verhaalt, dat 'er in 's Gravenhage en Rotterdam zodanige Dank-adreſſen zouden worden geteekent, en aan Zijne Hoogheid overhandigt, en dat het niet kwaad zoude zijn, zo als 't hem toeſcheen, dat de Burgerij van deze Stad dit treflijk voorbeeld navolgde, verſcheide kunſtig uitgedagte en vercierde redenen, waar van dien Heer zig meesterlijk weet te bedienen, tot ſtaving van zijn gezegde bijbrengende: — Doch te vergeefsch, want *Vooreerst* was het genoeg, dat dien Heer de tekening van dit ſchoone Dankadres proponeerde, om de Burgers op hunne hoede te doen zijn, en deze teekening bij hen verdagt, ja haatelijk te maaken: Ten *anderen* zo heeft de Memorie van Justificatie van den Admiraal Generaal, die eigenlijk, door de uitvinders van dit Dank-adres, tot een voorwendzel van 't zelve is gebruikt, hoe kunstig en fraaij ook opgeſteld, egter onder de kundige en onpartijdige Burgerij van deze Stad die uitwerking niet gehad, die men zig daarvan had voorgeſteld. Neen, mijn Vriend, onze braave Burgers zijn thans te verligt, dan dat zij het waare van 't valſche niet zouden kunnen onderſcheiden, — dan dat zij niet zouden weeten, welke hinderpaalen men de Souverainen heeft in den weg gelegt, en wat dus de egte reden is, waarom de Zee-Magt van den Staat, ten tijde van de oorlogsverklaring der Engelſchen, in geen gedugter ſtaat is geweest. — Onze Burgers zijn, thans, te kundig, dan dat zij niet zouden kunnen nagaan, dat den Admiraal Generaal, na hunne gedagten, in het gepaſſeerde jaer 1781, onze Zee-magt zeer ſpoedig had kunnen vermeerderen, en voor de reeds benarde Brit gedugt en ontzagchelijk maaken, indien hij daar toe

de

de nodige Propoſitie aan de Hooge Bondgenoten had gelieven te doen; — En eindelijk onze Burgers hebben, tegenwoordig, te veel kennis van zaaken, dan dat zij niet duidelijk en klaar zouden zijn ontwaar geworden, dat 'er van de voorhanden zijnde Zee-magt van de Republiek het gebruik, in verre na, niet is gemaakt, het welk den Admiraal Generaal, huns oordeels, 'er van had kunnen en behooren te maaken. — Hier komt bij, dat wij het onwaardeerbaar voorregt, boven zommige andere ſteden, mogen genieten, dat alle onze Predikanten en Leeraaren, onder alle de verſchillende gezindheden, voor zo verre my bekend is, goede Burgers, brave Vaderlanders, en opregte Patriotten zijn, en het is u bewust, dat de Predikanten zeer veel goeds, en daarentegen oneindig veel kwaads, in zoortgelijke verwarde en duiſtere tyden, op den kanſel, kunnen verrigten: de ondervinding van verſcheide Eeuwen, en, onder anderen, van de twee berugte en noodlottige jaaren 1672 en 1747 kunnen dit getuigen. — En dit alles by elkander genomen, zijn dan de gewigtige redenen, myn Vriend, waarom de tekening van dit Dank-adres, myns oordeels, in deze ſtad is geketst en geen liefhebbers gevonden heeft.

A. Ik begrijp U zeer klaar: Gy zijt van gedagten, dat dit Dank-adres uit de kooker van eenige Hoofden der Engelſche Factie voortkomt, en gy wilt zeggen, alſchoon de Burgers van Uwe ſtad van oordeel zyn, dat het tekenen en overgeeven van zodanig eene Dankzegging aan Zijne Hoogheid niet te pas komt, zoude het echter gemakkelijk hebben kunnen gebeuren, indien 'er eenige Predikanten in dezelve waren, die de Engelschgezinde Cabale aankleefden, dat zy, om die Factie in de hand te werken, de eenvoudigſte Burgers zouden hebben zoeken en weeten overtehaalen, om dit Dank-adres te tekenen, ja mogelijk, om hen

te animeeren, tot deze tekening het eerst zijn overgegaan. —— Maar kunt Gij het oogmerk doorgronden, 't welk deze Engelſchen aanhang, door de tekening van dit Dank-adres, zoekt te bereiken? of zou deze onderneeming, enkel en alleen ingerigt zijn, om den Prins te vleijen, en zoo als men zegt, honing om den mond te ſmeeren?

Z. Als men ernſtig op deze zaak doordenkt, zo meen ik, dat men zal bevinden, dat 'er *meer ſnoodheid*, en een *verfoeilijker oogmerk* in gelegen is, dan iemand, in den eerſten opſlag, zou kunnen vermoeden: Ik zal U dit zo klaar, als my eenigzints doenlijk is, tragten op te helderen. —— Ik twyffel niet, of gy ſtemt volkomen met my overëen, dat offchoon de Stadhouderlijke waardigheid, en het Capitain- en Admiraal Generaalſchap, zo van de byzondere Provincien, als van de Unie, met al den aankleeven vandien, door den wille des Volks, op één Perſoon is gevestigt geworden; het egter volſtrekt onmogelijk is, vooral, wanneer de Republiek zig in eenen Oorlog vind ingewikkelt, dat deze hooge en gewigtige Charges en Bedieningen, na vereisch van zaaken, door één Perſoon kunnen worden waargenomen; indien men daar nu by aanmerkt, dat onzen tegenwoordigen Stadhouder, van zijne vroege jeugd af aan, heeft getoont veel meer inclinatie voor den Land- dan voor den Zeedienst, te bezitten, — dat hy zich, onophoudelijk, in alles het geen den Landdienst betreft, heeft geoeffend, zonder zig byna ooit tot dat geene, 't welk het metier van 't Zeewezen raakt, te bekwaamen; zo was het immers volſtrekt onmogelijk, dat de Prins, by het uitbarsten van dezen Zee-Oorlog, alle de kundigheden kon bezitten, die, tot het geeven van de nodige orders in een *Ervaaren* en *Actif* Admiraal Generaal noodwendig vereischt wierden; — Deze bekwaamheden in Zijne Hoog-

heid

heid te veronderſtellen, zou even zo veel geweest zyn, dan hem bovennatuurlijke vermogens toe te ſchryven. — Wat was 'er dan noodzaaklijker, dan dat de Prins, in zijnen Post als Admiraal Generaal, na de hulp van anderen moest omzien, ja blindelings derzelver Raad opvolgen. — Tot een onoverkomelijk ongeluk voor de Republiek, tot enorme ſchade voor onze Kooplieden, Rheders en Burgers, tot eene onuitwisbaare ſchande voor het lieve Vaderland, is Zijne Hoogheid gevallen in de handen van eene Engelschgezinde Cabale, van eene verraaderlijke Troep, die den Prins, zo hy uit zijn zelve al eens genegenheid gehad had, om de Engelſchen het gevoel der Nederlandſche Wapenen te doen ondervinden, geſtadig door haare kwaade, door haare verderfelijke Raad, onder allerlei ſchoonſchynende voorwendzels, hebben misleid; Het is geen lasterzugt, die my aldus doet ſpreeken: de erbarmelijke beginzelen, — de beſchreiënswaardige gevolgen, — en, zeer waarſchynlijk, het ſchandelijke uiteinde van dezen Oorlog, kunnen myne gezegdens bevestigen. — En aan deze erbarmelijke beginzelen, waaruit een opmerkzaam Regent, zeer gemakkelijk, de droevige gevolgen kon opmaaken, moet men dan toeſchryven het regt vaderlijk Voorſtel, 't welk de Heeren Gedeputeerden der ſtad Amſterdam, op den 18 May 1781, uit naam van hunne Principaalen, ter Vergadering van haar Ed. Groot Mog. (onder anderen) hebben gedaan, „ dat „ 'er namentlijk eenige weinige Heeren uit de Respec„ tive Provincien, door de Heeren Staaten van dezel„ ven, behoorden te worden gecommitteert, en met „ de nodige Inſtructie en Magt behoorden te worden „ voorzien, om, geduurende dezen Oorlog, met Zijne „ Hoogheid de nodige beſoignes te houden tot het *uit„ denken*, *bepaalen*, en in *het werk ſtellen* van alle „ zodanige middelen, als meest gepast en geſchikt zou-

„ den zijn, om, onder den zegen en bystand van God
„ Almagtig, het vervallene te herstellen, den smaad
„ en schande, waar mede de Republiek buiten's Lands
„ overladen is, uittewisschen, en door eene vigoureu-
„ ser defensie het Vaderland, met alles, wat in het
„ zelve lief en waard is, voor verdere rampen en on-
„ heilen by deszelfs duurgekogte vryheid te bewaa-
„ ren." — Een voorstel immers, mijn Vriend, het welk niets dan Vaderlandsliefde ademde, — een Voorstel, 't welk enkel en alleen ingerigt was, om de zwaare last, waar onder Zijne Hoogheid gebukt gong, te verligten, — een Voorstel eindelijk, waar door de Regeerers der stad Amsterdam zig vleiden, dat zy de verfoeilijke oogmerken van de Engelschgezinde Factie zouden verijdelen, en deze snoode Raadgeevers aan den Prins onttrekken: De twee oudste steden van deze Provincie, Dordrecht en Haarlem, waren van de nuttigheid van dit Voorstel ook zo geheel en al overtuigt, dat zy 't zelve (na alvorens de Heeren Burgemeesteren en Regeerers der stad Amsterdam op het hartelykste hun dank te hebben betuigt, voor den opregten yver en zele, waar mede gemelde Heeren, door deze hunne heilzaame en zo hoognodige stap, de waare belangens van het lieve en reeds te zeer verzwakte Vaderland toonden in het oog te houden) met al hun vermogen hebben geappujeert: Vervolgens, en wel op den 8 Juny daar aan, hebben de Heeren Gedeputeerden der stad Amsterdam hun Voorstel mondeling aan den Stadhouder zelve vernieuwt. — Had men dan geen gegronde reden om te verwagten, dat Zyne Hoogheid, die immers niet zal willen loochenen, dat hy hulp en raad in de Critique omstandigheden, waarin de Republiek zig bevond, nodig had, — door wien ook niets, in dezen Oorlog, dan na alvoorens den raad van zyne Keurlingen te hebben ingenomen, zal zyn verrigt, — die onlangs nog, op zyn *eigen gezag* en volgens *zijne eigene* keure, eene geheime Zeeraad heeft aangesteld, welke hem moet helpen, om 't Departement der Zeemagt van de Republiek te bestieren; Had men dan, zeg ik, geen gegronde reden om te verwagten, dat Zyne Hoogheid het Voorstel van de Regeering der stad Amsterdam met genoegen zou hebben aangenomen: — Dog verre daar van daan, 't zelve strookte niet met de verraderlyke oogmerken der Engelsch-

gelschgezinde Cabale; men moest den Prins dan in de waan brengen, dat de Heeren van Amſterdam dit alleen geoppert hadden, om de Magt en het Gezag van Zyne Hoogheid naauwer te bepaalen en te verminderen: om kort te gaan de Prins liet zig, ongelukkig, door deze Achitophels inneemen, het heilzaam Voorſtel van Amſtels Burgervaderen wierd met verſmaading van de hand gewezen, en de Engelschgezinde Factie triompheerde. — Het zal zekerlyk een ieder, en met reden, in den eerſten opſlag zeer bevreemden, dat Zyne Hoogheid, in 't vervolg, bemerkende, dat de Provincie Zeeland, die van Friesland, verſcheide Notabele Leden der overige Provincien, ja, laat ik liever zeggen, bijna de geheele Natie, hunne verwondering, hun ongenoegen, hunne verontwaardiging over het beſtier der Zeezaaken toonden, eindelyk geen mistrouwen tegens zommige van zyne Raadgeevers heeft opgevat, en niet reeds voor lange zig aan de Souverainen van den Lande geaddreſeert, en verzogt heeft, dat Hoogstdezelven hem uit iedere Provincie eenige braave en bekwaame Vaderlanders geliefden toetevoegen, om met Hen te overleggen, welke middelen 'er ten allerſpoedigſte dienden bij de hand genomen te worden, om de Eer en Glorie van de Republiek te herſtellen, en den Vyand eindelyk eens op eene kragtdadige wyze te toonen, dat de Nederlanders zig niet ongeſtraft laaten beledigen. Maar als men zig te binnen gelieft te brengen, dat Zyne Hoogheid geduurig door eenen Troep Vlyers, door eene Engelschgezinde Cabale, is omringt, die hem zodanig hebben weeten inteneemen, dat de Prins een blind vertrouwen in hen ſteld, die hem geſtadig zoeken inteprenten, dat hy, geduurende den loop van dezen Oorlog, alles heeft gedaan wat eenigzins in zyn vermogen was, om den Vyand afbreuk te doen, en dat deze murmureeringen alleen door eenige Vyanden van zyn huis, door eenige Hoofden van eene muitzugtige Factie worden onderhouden, doch dat hy niets anders te doen heeft, dan eene Ampele Memorie van Justificatie, door eene kunſtige Pen opgeſtelt, in 't ligt te geeven, om deze Party den mond te ſtoppen, en alle murmureeringen te doen ophouden, — als men zig dit wil herinneren, behoeft men zig dan wel zo zeer te verwonderen, dat de Prins, by aanhoudenheid, de Dupe van deze Cabale

is, want waarlyk een Vorst, die zig tegens de zoetvloejende taal van eene Foule van Vlyers, van eene te zamenſpannende bende van verderfelyke Raadgeevers, waar op hy gewoon is een blind vertrouwen te ſtellen, kan aankanten, moet een Phenix van zyne Eeuw, een wonder van zyn tyd zyn. — De Memorie van Justificatie kwam dan in 't ligt, maar beantwoordde geenzins aan het bedoelde oogmerk, zeer weinigen lieten zich door de fraai opgeſchikten inhoud van deze Memorie verblinden. Het ongenoegen der Souverainen, de murmureeringen der Natie hielden niet alleen aan, maar waren, zedert het bekende en alles te bovengaande geval van Brest, merkelyk vermeerdert. — Wilden dan deze Verraders van hun Vaderland zichzelven by den Prins niet in verdenking brengen, dat zy hem door hunne verderfelyke Raadgeevingen hadden misleid: — Wilden zy een onbepaald vermogen op den geest van den Prins behouden, ten einde daar door in ſtaat geſteld te blyven, om hunne goddelooze oogmerken te bereiken, te weeten, om *de Republiek, tot het uiteinde van den Oorlog, even ſchandelijk Werkeloos te doen blijven, als zij van den beginnen af aan is geweest*, — zo moest 'er een uiterſt effort op de geest der Natie worden gedaan, om dezelve, was 't mogelyk, aantezetten, om den Admiraal Generaal den wierook van Dankbaarheid toetezwaajen, en daar door, als 't waare, haar Zegel aan Zyne wyze directie te hangen; en dus meenden zy, dat 'er niets met eene gegronder hoop van ſucces in 't werk kon worden geſteld, dan een Dank-adres aan Zijne Hoogheid, in die ſmaak, als wy het eerst in de Haagſche Courant hebben zien brilleeren, te vervaardigen, en het zelve, ter tekening, langs de deuren te laaten rond preſenteeren, en dit moest na hunne gedagten zyn begin in de zogenaamde Hofplaats neemen, in hoope, dat veele Burgers, die aldaar door particulier interest aan 't Hof en andere Grooten verbonden zyn, niet zouden durven weigeren te tekenen, en in verwagting, dat dit vuur, vervolgens, tot andere ſteden zou overſlaan. — Zie daar, myn Vriend, de *redenen*, die, myns oordeels, aanleiding tot dit Dank-adres hebben gegeeven, de *ſnoodheid*, die in 't zelve is gelegen, en de *verfoeilijke oogmerken*, die de Voorſtanders der Engelſchen 'er mede hebben tragten te bereiken: het doet my leet, dat ik uw geduld

wat

wat te veel heb moeten vergen, om U myne gedagten, dies te duidelyker, te kunnen ontvouwen.

A. Snoode Monsters, verfoeilyke Schepzels, zal ulieder gewisſe dan niet eer ontwaaken, voor dat de wroeging over uwe gruwelen het verraderlyk hart van een zal ryten, en dat het te laat zal zyn, om uwe misdaad te herſtellen? — Maar zyn de Burgers uwer ſtad over de gevolgen van dit ontworpen Dank-adres, ik meen over de tumultueuze beweeging, die eene woeste hoop, tuſſchen den 6 en 7 dezer, in de Hofplaats heeft ondernomen, ook zo *verontwaardigt*, als het beſte gedeelte van onze Burgery?

Z. Onze Burgers zyn niet alleen daar over *verontwaardigd*, maar zy zyn *dol*, — *woedend:* zy vallen in het begrip, door alle de omſtandigheden, die dit Tumult zyn voorafgegaan, en die 't zelve hebben verzelt, met elkanderen te vergelyken, dat het enkel en alleen is aangelegt, om de zogenaamde Hofplaats, als wel eer, tot eene afgryzelyke Moordſpelonk te maaken, — om het bloed van eenige braave Vaderlanders, andermaal, te doen ſtroomen; zy meenen dat deze toeleg alleen is mislukt, om dat de woeste hoop geen aanhang onder de Burgers heeft kunnen vinden; zy vervloeken de aanleggers en uitvoerers van dit Faict, en wenſchen, dat die ontdekt, en ten allerſtrengſte, zonder aanzien van Perſoonen noch waardigheden, zullen worden geſtraft.

A. Dit verdienen zy met het alleruiterſte regt, en vooral de *Aanleggers* van dit gruwelyk bedryf, want de uitvoerers, het Gemeen, is ſlechts den bal, waarmede de Grooten, in zodanige gelegenheden, kaatzen. Ik had reeds lang voorzien, myn Vriend, dat men deze weg zou zoeken inteſlaan: dit is altoos, pleegt ſlechts de Historien raad, de laatſte toevlugt geweest der . . . . . Doch laat ik liever een gordyn voor deeze akelige gebeurtenisſen ſchuiven, ik voel, dat myn bloed warm wordt, en als het bloed begint te kooken, valt het niet gemakkelyk zyn tong te bedwingen: — Maar het geen my 't meest verwondert, ja dat my, geheel en al, onbegrypelyk voorkomt, is den raad, die men aan Zyne Hoogheid heeft gegeeven, om in de buitengewoone Staatsvergadering, die op aandrang van de braave Heeren Gedeputeerden der ſteden Dordrecht en Amſterdam, ter dier gelegenheid, was belegt, te verſchynen, en aldaar, openlyk, de veront-

ſchul-

ſchuldiging van dezen woesten hoop op zich te neemen, als mede om het geweldaadig aanranden van eenige Officieren en Particulieren, het dwingen van dezelven om met hen te danſen, onder het luid geſchreeuw van *Vivat Oranje!* het forceeren der Officieren, om hunne Cocardes tegens Oranje-Cocardes te verwiſſelen, het inſulteeren van de Bode der ſtad Dordrecht, onder het uiten van verſchrikkelyke Dreigementen en yſſelyke Vloeken, aan eene enkele Vrolykheid, aan eene tedere Zugt voor het Huis van Oranje toeteſchryven. —— Waarlyk, myn Vriend, indien ik my nederzet, om alle de onvoorzigtige ſtappen, die den Prins, op den raad van zyne Schynvrienden, in 't kort, heeft gedaan, met bedaardheid nategaan, ben ik verbaast, en zeer verlegen, om een beſluit by my zelve op te maagen, of ik hunne Raadgeevingen aan gebrek van oordeel, gepaart met eene blinde drift, om den Vyand in de hand te werken, — dan wel aan een geſmeed desſein tegens Zyne Hoogheid zelve, moet toeſchryven, want dan bemerk ik klaar, dat de Prins, zo aan hunne dwaaze als aan hunne ſnoode Raadgeevingen, de bittere haat, die de Natie tegens hem heeft opgevat, geheel en al verſchuldigt is, en God weet, wat hem nog boven 't Hoofd hangt, indien hy langer zyn vertrouwen op deze goddelooze Troep blyft ſtellen. — Maar deze ſtoffe heeft ons het voornaam doelwit onzer byeenkomst uit het oog doen verliezen, en dus zal ik u verzoeken, om de weinige tyd, die 'er nog overblyft, te beſteden, om uwe aanmerkingen over de zo veel gerugt maakende Memorie van Justificatie van den Admiraal Generaal te vervolgen.

Z. Zeer gaarne: en gelieft ten dien einde met my uwen aandagt te vestigen op eene paſſagie, die wij op pag 90 van deze Memorie ontmoeten, dog alvorens moet ik u herinneren, dat den Admiraal Generaal nu geavanceert is tot de roemryke ſcheepstogten van dit loopende jaer 1782. deze paſſagie luid aldus, „ Gelukkig was het „ Esquader den 11 Mey binnen", (dit Esquader was 4 a 5 dagen in zee geweest om het ſchip de Kortenaar, en de Kotters de Windhond en de Vaerdigheid van de Goedereede aftehaalen) „ gelukkig was het Esquader „ den 11 Mey binnen, want zeer weinige dagen daar na, „ te weeten op den 14, liep hier de tyding in van de ver„ ſchyning van een Esquader vyandelyke ſchepen in de

„ Noord-

„ Noord Zee, beſtaande in dertien Linie ſchepen, twee „ Fregatten en zes Kotters, tegen welke niet beſtand was „ de ganſche Zeemagt van de Republiek, dewelke „ toen ter tyd in de Noordzee zou hebben konnen by „ den anderen gebragt worden". — Dog hier omtrent merke ik aan, dat de Admiraal Generaal, op die tyd, zeer ſwaarmoedig moet gedagt, of anders weinig vertrouwen geſteld hebben op de ſchoon reeds beproefde Bravoure van onze Zee officieren; want de zee magt van de Republiek, (ik ſpreeke niet van de ſchepen, die toen in gereedheid hadden kunnen zyn, maar van de Zeemagt, die volgens de Memorie van justificatie zelve actueel klaar lag, om te kunnen uitloopen,) beſtond, zoo in Texel, als in Zeeland en het Vlie, (want van de ſchepen in het Noorder quartier en Friesland maakt de Memorie alhier geen melding,) in zestien ſchepen van Linie, één ſchip van 40, zeven van 36, en vier van 24 ſtukken; — een Esquader, 't welk 's vyands zeemagt, het welke hy, op die tyd, in de Noordzee had, verre overtrof, en 't welk niet alleen in ſtaat zoude geweest zyn, om den vyand te verdryven, maer om daar en boven één of meer van des vyands ſchepen te vernielen, of op te brengen. — Een ieder, die niet willens blind wil zyn, nog een opzettelyk voornemen heeft, om alles, het geene Zyne Hoogheid voorgeeft, zonder onderzoek, te beaamen, zal dit moeten toeſtemmen, zo dra hy nagaat, dat ons Esquader, onder aanvoering van den dapperen Zoutman, en 't welk ver inferieur was aan de vyandelyke Magt, op den 5 Augustus 1781, den Engelſchen Admiraal Parker, deerlyk gehavend, heeft op de vlugt gejaagt; — Te vergeefs, myns oordeels, brengt den Admiraal Generaal, op Pag 92, hiertegens in, „ dat het zelfs, in „ ſuppoſitie van eenige egalititeit, de uiterſte roekeloosheid zou geweest zyn, de geheele Navaale Magt van „ de Republiek in haer eerſte opkomst te waagen, tegen een gedeelte van de vyandelyke Magt, voor al in „ aanmerking van de weinige bedrevenheid der Equipagien, en van een groot deel der onder- of Dekofficieren, in de manoeuvres, inzonderheid geduurende eene „ Actie". — Want, hoe fraay deze gezegden ook ſchynen te zyn, zo merk ik nogtans op dezelve aan, *Voor-Eerst*, dat, wel is waar, byna de geheele Zeemagt van den Staat, die *Actueel* in Texel, het Vlie en Zeeland in gereedheid lag, om *immediaat* te kunnen uitzeylen,

tot

tot deze Attacque zou zyn gebruikt geworden; Maar dat het 'er wel verre af is, dat de Admiraal Generaal, daar door, de geheele Navaale Magt van de Republiek, zo als hy voorgeeft, in haare eerste opkomst zou hebben gewaagt: Ik heb my maar te beroepen op de Egte Lysten, die 'er van onze ſcheeps-magt voor handen zyn, die kunnen getuigen, dat 'er, van tyd tot tyd, en wel binnen den omtrek van weinige weeken na het Point in Questie, waar over wy thans handelen, zo veele ſchepen, op nieuw, in gereedheid zyn geweest, dat de Admiraal Generaal, dezelve allen, tot dekking onzer Convoojen, niet eens nodig zou gehad hebben, voor een oogenblik al veronderſteld zynde, dat het Esquader, 't welk de Engelſchen had aangetast, zodanig was beſchadigt geworden dat het zelve vooreerst buiten Staat was geraakt, om dienst te doen. — *Ten anderen*, zo heb ik wederom niets anders nodig, dan alleen de Fameuze Zeeſlag van den 5den Augusti 1781 aantehalen, om het voorgeeven van den Admiraal Generaal, te weten, *dat de Equipagie en een groot deel der onder officieren te onbedreven waren om te manœuvreeren geduurende eene Actie*, geheel en al in rook te doen verdwynen. *Ten Derden*; kan ik my niet onthouden, om den Admiraal Generaal, by deze gelegenheid, onder 't oog te brengen, dat de Hooge Bondgenooten zo veele Millioenen guldens geenzins aan de Marine hebben te koſten gelegt; — nog de Kooplieden en Reeders zo eenen geruimen tyd reeds dubbele last-en- veilgelden betaalt, — veel min dat de Natie haare lasten tot hier toe vrywillig heeft opgebragt, op dat de Oorlogſchepen veilig op de Reeden zouden blyven liggen, maar wel degelyk om dat zy de kans, na maate zy in gereedheid waren, tegens den vyand zouden waagen, voor al, indien wy door eene Zee-Bataille een important voordeel voor de Republiek en voor onzen Bondgenoot, den Edelmoedigen Koning van Frankryk, konden behaalen, zo als in dit geval voorzeker te wagten was, vermits den vyand, in deze Zee Bataille, 't zy dat onze Vloot, 't zy dat die der Engelſchen, had getriompheert, waerſchynelyk zo veel zou hebben geleden, dat hy, uit gebrek van genoegzaame Zee-magt, van alle beraamde Expeditien dit jaar zou hebben moeten afzien; — En heb ik dan geen reden om te zeggen, dat nog de Souverainen, nog de Natie, den Admiraal Generaal gansch geene verpligting hebben, veel min hem eenige

Dank-

Dankbaarheid ſchuldig zyn, om dat hy de Zee-magt van den Staat, in dit geval, heeft geſpaart: — En waarom toch geſpaart, om 'er daar na, eene gewigtige Expeditie mede te verrigten? — geenzins! want in deze ganſche Campagne heeft onze Zee-magt *Niets*, *volſtrekt Niets*, uitgevoert. — Het is waar, dat de Krygsraad, geadſiſteert met den Ridder van den Boetſelaar, Heere van Kyfhoek, en den Fiscaal van der Hoop, tegens het uitloopen van onze Vloot, in de tegenwoordigheid van den Admiraal Generaal, heeft geadviſeert, gelyk men op pag. 91 van de Memorie kan zien, maar dit Advis is voornamentlyk gegrond geweest op de verdeeldheid, waarin onze Vloot zig, op die tyd, bevond, gelyk duidelyk blykt uit den inhoud van het tweede Advis van den Krygsraad, op den 24 van die zelve Maand gehouden, en te vinden onder No. 43 der bylagen, vermits de Officieren daarin (onder anderen) verklaart hebben van gedagten te weezen, „ dat het in „ onze tegenwoordige omſtandigheden geenzins raad„ zaam zou zyn met het Esquader, (niet dat gereed „ was) maar *het welk thans in Texel legt*, in Zee te „ ſteeken." — Nu is eenvouwig de vraag, wiens Post het was, om orders te geeven, dat de Oorlogſchepen Zirkzee, Goes en Schiedam, en het Fregat de Jaſon, die reeds eenen geruimen tyd, uitwyzens de Memorie, in Zeeland klaar hadden gelegen, zig by tyds met de Oorlogſchepen, in Texel leggende, hadden moeten vereenigen, zonder aftewagten, tot zy door het Texels Esquader konden worden afgehaalt, — En om zorg te draagen, dat de Oorlogſchepen, die reeds in Texel waren, zig niet van elkander verwyderden, gelyk de Erfprins, en de Zuidbeveland, benevens de Fregatten Bellona en de Thetis hebben gedaan, en die daar door genoodzaakt zyn geworden, om op de komst van het Engelsch Esquader eene retraite in het Vlie te zoeken.

A. Dit was abſoluut de Post van den Admiraal Generaal.

Z. Ergo is de Natie aan den Admiraal Generaal, of laat ik liever zeggen aan zyne ſnoode Raadgeevers verſchuldigt, dat haare Vloot, door deszelfs verdeeldheid, de onuitwisbaare ſchande heeft moeten ondergaan, om zig door een zwakker vyandelyk Esquader, op deszelfs eigen Reede, te zien blokkeeren, en werkeloos te

moe-

moeten blyven leggen, terwyl een Transport Hanoverſche Troepen, het welk op die tyd uit de Weezer is gezeilt, veilig de havens van Engeland heeft bereikt. — En dus zou het immers beter geſtrookt hebben, indien den Admiraal Generaal, in plaats van op pag. 90 van zyne Memorie te zeggen: „ tegens welk Engelsch Es„ quader niet beſtand was de ganſche Zeemagt van de „ Republiek, dewelke toen ter tyd in de Noordzee „ zou hebben konnen by den *anderen* gebragt worden", Zig liever aldus had uitgedrukt: *tegens welk Engelsch Esquader, mogelijk, niet beſtand was de Zeemagt van den Staat, die, toen ter tijd, door toedoen, van mijne Conſulenten, nog maar in Texel lag.* Het zou alhier de plaats zyn, om eenige aanmerkingen over de tegens elkander aanloopende Adviſen van deze twee krygsraaden te maaken, maar *Voor Eerst* is dit een zaak, die zo zeer niet tot ons beſtek behoort; en *Ten Anderen* is dezelve, op die tyd, door eenige Vaderlandſche Schryvers keurig behandelt. — De tyd intusſchen verſtrekeh zynde, zullen wy de nadere verhandeling van deze ſtoffe tot eene volgende gelegenheid dienen uitteſtellen.

à 4 ſt. te bekomen.

Te *Dordrecht* by A. Bluſſé & Zoon; *Amſteldam* Holtrop, M. de Bruyn, Demter en D. Schuurman; *Rotterdam* D. Vis, Krap, Lindenberg en C. Wyt; *Leide* Herding; *Haarlem* v. d. Aa; *Gouda* Verblaauw; *Schiedam* Poolman; *'s Hage* Plaat; *Briel* Verhel; *Delft* de Groot; *Hoorn* Vermande; *Enkhuyzen* Franx; *Utrecht* Wild, Stubbe, en G. T. v. Paddenburg; *Middelburg* de Abrahamſen; *Goes* Huisman; *Zierikzee* v. d. Thore en de Kanter; *Vliſſingen* Corbelyn; *Groninge* Huizingh; *Leeuwaarden* Siccama; *Zwol* Clement; *Deventer* Brouwer; *Arnhem* Troost; *Nimegue* van Campen; *Gorinchem* Horneer; *Bommel* Salmons enz.